

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Devlet Güvenlik Mahkemeleri kuruluş ve yargılama usulleri hakkında kanunun iki maddesinin değiştirilmesi teklifimiz aşağıda arz edilmiştir.

Saygılarımla.

Ekrem PAKDEMİRLİ

Manisa Milletvekili

2.- Cenap GÜLPINAR

Şanlıurfa Milletvekili

3.- Sühan ÖZKAN

İstanbul Milletvekili

4.- H.İbrahim ÖZSOY

Afyon Milletvekili

5.- Ömer ERTAŞ

Mardin Milletvekili

6.- Ataullah HAMİDİ

Batman Milletvekili

7.- Nizamettin SEVGİLİ

Siirt Milletvekili

8.- M.Salih YILDIRIM

Şırnak Milletvekili

9.- Mahmut BOZKURT

Adıyaman Milletvekili

10.- Evren BULUT

Edirne Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Devlet Güvenlik Mahkemeleri kanunu 1983 yılında, 1980 yılları öncesine dönülmemesi gerekçesi ile Milli Güvenlik Konseyince çıkarılmış bir kanundur. Bu kurum daha önce yine olağanüstü bir dönem olan 1973 yılında kurulmuş, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir.

Mevcut Anayasamızın geçici onbeşinci maddesinden dolayı bu mahkemelerin Anayasaya aykırılığı iddia edilememektedir.

Tabiatıyla bir kanunun Anayasaya aykırılığı iddia edilememesi onun hukuki olduğunu göstermez. DGM'lerin normal mahkeme tabii hakim kuralına aykırı olduğunda hemen herkes hem fikirdir.

Ülkemizde onaltı yıldır uygulaması yapılan Devlet Güvenlik Mahkemelerinin iç ve dış hukuk çevrelerinde tenkide açık olmamak durumundadır. Avrupa Konseyinin Türkiye ile ilgili olarak hazırladığı son raporundan bu mahkemeler ile ilgili değerlendirmesi şöyledir: "Cumhuriyetin niteliklerini.. değiştirmek. Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü bozmak. Türk Devletinin ve Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek. devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek... amacıyla... bir kişi tarafından girişilecek her tür eylemler dahil iddia edilen suçların sanıkları. Devlet Güvenlik mahkemelerinde yargılanmaktadır. Bu mahkemeler alenen siyasi nitelik taşıyan suçlarla uğraşırlar" Anayasa'nın 143'ncü maddesi çerçevesinde 1982 de kurulmuş ve 1984'te faaliyete geçmişlerdir.

"Bu mahkemelerin, doğaları gereği, sanıklara adil bir yargılama sunmadıklarına inanmak için sebepler vardır. Bunlarla ilgili başlıca sorunlar şöyledir: geleneksel soruşturma yöntemleri yerine sanıktan itiraf almaya aşırı ölçüde başvurulması; savcının ve (aşağıda oturan ve söylediği sözler yargılama tutanaklarına aynen geçirilmeyen fakat hakim tarafından özetlenerek geçirilen) savunma avukatının eşit olmayan statüleri: davaların son derece yavaş ilerlemesi ve pek çok

sanığın, hakim tarafından net bir gerekçe sunulması gerekli olmaksızın, yargılanmas süresi boyunca tutuklu kalması. Hakimlerin tarafsızlığı konusunda da şüpheler vardır. Üç DGM hakiminden biri askeri hakimdir. Avrupa İnsan Hakları Komisyonu tarafından kısa bir süre önce işaret edildiği gibi, bu askeri hakimler askeri personel statüsündedir ve dolayısıyla askeri disipline tabidirler. Avrupa'da sivillerin en azından kısmen askeri hakimler tarafından yargılanabildikleri tek örnek budur". Bu mahkemelerin kararları, Yargıtay önünde temyiz edilebilir. Askeri hakim ve savcı son anayasa ve yasa değişikliği ile mahkemelerin yapısından çıkarılmıştır.

Türkiye 1980 öncesi duruma düşmek istememesi ile, ikibinli yılların insan haklarına saygı ihtiyacını beraberce değerlendirmek durumundadır.

Yargının bağımsızlığı dolayısıyla yargı sürecinde yargı tarafından işlenen insan hakları ihlallerini ortadan kaldırmak mümkün değildir. sanık olma ihtimaline karşı yüzlerce polis ve kolluk kuvvetleri ile yaptırılan operasyonlarda toplanan insanların çoğu delil yokluğu nedeni ile salıverilmekte veya göstermelik bir iki celse sonucunda hakim tarafından beraat kararı verilmektedir.

Potansiyel sanıklar polis zoru ile getirildiği için de medyada afişe edildiğinden törpülenen, aşındırılan saygınlıklarını iade etmek mümkün olmamaktadır.

Silahlı eylem içinde olan sanıklara reva görülebilecek gözaltına alma şeklini alelade veya siyasi konular dolayısıyla ifadesine başvurulacak insanlara uygulamak yanlıştır.

Mevcut DGM sistemi silahlı eylem içinde olanlara uygulanacak, bunların dışındaki olaylara ise genelusullerimiz uygulanacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1) Silahlı eylem içermiyen olaylarda hazırlık soruşturması ve mahkemeye celp konularında genel üsüllere uyulması getirilmektedir. Böylelikle asılsız ihbarlarla insanların itibarlarının zedelenmesi önlenecektir.

MADDE 2) Silahlı eylem içeren olaylarda mevcut yargılama sürecinin devamı öngörülmektedir.

MADDE 3) Yürürlük maddesi olup kanunun yayınlandığı tarihte yürürlüğe girmesini öngörmektedir.

MADDE 4) Yürütme maddesidir.

DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİNİN KURULUŞ VE YARGILAMA USÜLLERİ
HAKKINDAKİ KANUNUN İKİ MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN.

MADDE 1) 2845 sayılı kanunun Ondördüncü Maddesinin ilk fıkrasının başına "Silahlı eylem olaylarında" cümleciği, Madde sonuna da silahlı eylem dışındaki kovuşturmalarda genel usüllere uyularak tebliğat çıkarılır, Cümlesi ilave edilmiştir.

MADDE 2) 2845 sayılı kanunun onaltıncı maddesinin son fıkrasının başına "Zabıta zoru ile getirilenler" sözcüğü ilave edilmiştir.

MADDE 3) Bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4) Bu kanunu Bakanlar kurulu yürütür.

Ash gibidir.

İbrahim ARAC
Kanunlar ve Kararlar Müdürü/V.